

Nem szabad beépíteni a Tabánt!

A felszabaduló területen Budapest-fürdőváros központját kell megcsinálni

Köztudomású, hogy Budapestnek még ma sincsen egységes szabályozási terve és hogy nagy mértékben ez az oka annak, hogy azokat a szépségeket, amelyeket a természet adott Budapestnek, igen sokszor sikerült elrontani. Egyetlen városrészre készült alaposan elgondolt és művészi kidolgozott városrendezési terv: a Tabánra s furcsa játéka a sorsnak, hogy a hatóságok most éppen ezzel a kitűnő tervvel akarják egyszerűsíteni, amikor megsemmisíteni — Budapest-fürdővárost. Az Ujság is többször beszámolt már erről a nagyszabású tervről — a Tabán újjaépítéséről —, amelyben a főváros, a Községi Takarékpénztár és az új Munkaszervező Intézet vennének részt, most azonban, miután a terv részleteit már körülbelül ismerjük, rá kell mutatnunk arra, hogy

ez a terv elhibázott és időszerűtlen.

a nem hogy hasznára nem lesz Budapestnek, de mérhetetlen károkat is fog okozni, ha megvalósulásra kerül.

Milyen lenne az új Tabán — a mai tervek szerint?

A Tabánban körülbelül 80.000 négyszögöl terület áll rendelkezésre. Ennek a felét — 40.000 négyszögöl — értékesíteni akarja a főváros, míg a másik fele kell utakra, terekre

és parkozásra. A főváros, illetve a Munkaszervező Intézet elvégeznék a földmunkát, bevezetnék az egész területre a közműveket, azután a magántökre várná az a feladat, hogy a közművekkel ellátott kész telkeket megvegye és beépítse. Az új terv szerint a főváros megengedné, hogy a Tabán alsó, sík részén bérházak épüljenek, a középső részén bérházak lennének, míg a felső részt családi egy lakásos villák foglalják el. Szóval

a fővárosnak ez a terve nem más, mint egy óriási előzetes befektetést igénylő parcellázás,

amelyről már most is meg lehet állapítani, hogy nem fog sikerrel járni, mert ugyan hol van az a magántöke, amely meg tud venni 40.000 öl drága telket s arra építkezik is? A főváros előterjesztése ugyan megjelöli a telkek vevőit és építetőit a Belváros polgárainak személyében, de vajon ki hiszi el, hogy a mai gazdasági viszonyok között akad sok olyan pesti polgár, aki csak egy aránylag nem nagy villatelekért 90 000—100.000 pengőt tud adni? Az ilyen emberek, sajnos, már nem laknak a Belvárosban, de a többi kerületben sem. Ilyen emberek, ha még vannak Budapesten, már régen a saját villájukban laknak s nem várnak a Tabánra, amely lakás szempontjából nem lesz előnyösebb, mint a közeli hegyvidék egyéb részei.

A Tabán — Budapest-fürdőváros központja

Az természetes, hogy mindazok az érdeklőségek, amelyek a közművekhez szükséges anyagokat szállítják, rajongva lelkesednek a Tabán felépítéséért s ebben a lelkesedésben buzgó társakra akadnak mindazokban, akik az építkezések révén akarnak maguknak szállásokat és munkát szerezni. Ezzel azonban sincs, hogy ezt a kereseti lehetőségért való rajongást hibáztassuk, csupán arra akarunk rámutatni, hogy

a Tabán felépítésére szánt közpénzzel sokkal hasznosabb és a jövő szempontjából sokkal jövedelmezőbb munkákat lehetne elvégeztetni.

Magát a Tabánt — nem szabad beépíteni. Nem szabad megengedni, hogy ez a tágas térség, amely Budapest közepén van, bérkaszárnyakkal és bérházakkal legyen beépítve, amikor Budapest tele van beépítésre váró telkekkel még a belső részeken is. A Tabán predestinálva van arra, hogy közepe legyen annak a tervnek, amelyet Budapest-fürdőváros néven ismer a közönség s amelynek szükségére van a fürdők közelében egy tágas parkra, ahol — karlsbadi mintára — fedett ivócsarnokok álljanak a közönség rendelkezésére. Ebbe a parkba kell átvezetni a Hungária-forrás vizét, sőt talán az egyik keserűvízforrást is,

innen kell kezdődnie a sétányoknak a Gellérthegyre és a Naphegyre s itt a fürdőépületek kívül nem volna szabad mást építeni, mint szállodát. E nagyszabású park révén, ahol az ivó- és sétakurák központja volna, közvetlen összeköttetésbe kerülne egymással a Gellért-, a Rudas- és a Rácfürdő, szóval majdnem egy területet alkotna a három, majdnem azonos gyógyhatású fürdő. A nagy szállodának természetesen a Rácfürdő helyén kellene épülnie, előtte a hatalmas parkkal, míg a Rudasfürdőt meg kell hagyni abban a romantikus bájosságában, amely ma is vonzóereje. Még csak nagyobbítani sem szabad, mert nincs terület, amelyet hozzá lehetne kapcsolni. A Tabán környéke már amúgy is be van építve bérházakkal: ezekben az épületekben s még az ezután épülőkhöz kaphatnának helyet azok a gyógyulásra várók, akik nem tudják a szállodák drágább árait megfizetni. A fürdőváros központjának ez az elképzelése persze nem ad annyi közmunkát, mint egy városrész felépítése, de közmunkát igazán számtalan helyen lehet végezteni, míg ha a Tabán beépítését megkezdik, örökre elvágják a nagyszabású központi park lehetőségét, amellyel — a Tabán nem fog beépülni, mert ki van zárva, hogy a magánosok millió és millió pengőket tudjanak áldozni — luxus-építkezésekre.

A legrosszabb üzlet

De a Tabán beépítése más szempontból is a legrosszabb üzlet a fővárosra nézve. A főváros 1910 körül sajátította ki ezt a 80.000 négyszögölnyi területet. Aranykoronával fizette, az aranykoronát kölcsönből szerezte s ezt a kölcsönt Ostendében 100%-ra valóra álltatta. Ha az időközi kamatokat is hozzá számítjuk, nem tulozunk, ha

ezer pengő körül keressük azt az összeget, amelybe itt a fővárosnak a telek üle került.

A főváros azt hiszi, hogy a terület felét sikerül 300 pengőjével értékesítenie — háromszáz öles telekminimummal —, de ha megkérdezi a legkisebb ingatlanügynököt, akkor meg fogja hallani, hogy

általában 150 pengő ma az az összeg, amelyet itt telekért el lehetne érni.

Jelentkezzék: ki fog a Tabánban építkezni?

De nézzük meg realisan: ki fog az új Tabánban építkezni? Kinek van ma és kinek lesz belátható időn belül annyi pénze, hogy bérházba vagy bérházba fektesse, vagy hogy önmagának körülbelül 120—140.000 pengő költséggel villát építtessen? Husz évvel ezelőtt, amikor Wargha László kitűnő tervét elkészítette, egy békebeli világ állt itt, egy hatalmas ország, amelynek a fővárosa évről-évre vagyonsodott és növekedett. Az autómobil még alig használták, az autóbusz pedig ismeretlen fogalom volt. Abban az időben

gyönyörű volt az elgondolás, hogy a Belváros közvetlen közelében villaváros épüljön. Az üzleti negyedhez való közelsége volt a Tabán legvonzóbb előnye, minthogy azonban a közbejött háború miatt ezt a tervet nem lehetett megvalósítani,

a vagyonsodó emberek nem várták meg a főváros tervének megvalósítását, hanem megépítették a maguk villáit a Rózsadombon, a Rókushegyen és a Pasaréten.

A főváros ural — úgy látszik — még ma sem vették észre, hogy a Tabán nem várta meg a bürokráciát, hanem — elszaladt. Az autó és az autóbusz korszakában nem probléma messzebb építkezni, sőt a legtöbb vagyonsodó ember azt is szereti, ha meglehetősen messze kerül az üzleti negyedektől. Akiknek pedig ezután lesz pénzük, vajon miért építsenek a Tabánban, amikor ma már csak a tabáni telek árértékét is kapni kész villákat?

A Tabán beépítésének elbírálásánál vesünk egy tekintetet a Városliget környékére. Mikor a Tabán beépítésének terve elkészült, a Stefánia-út és környéke volt a legdivatosabb városrész. A gazdag emberek mind ezen a környéken szerettek építkezni. Az autó és az autóbusz megölte a Városliget fejlődését. Tul közel volt. Mindenki számára könnyen elérhető volt, ami egy ilyen luxus-negyed szempontjából nem előnyös. A liget környékén már hosszú évekkel ezelőtt megkezdődött az ársülés, ma pedig aránylag a legolcsóbb része Budapestnek. Ilyen lenne, ha nem is egészen, a Tabán is, ha felépült volna Tul közel van.

A Stefánia-út példája után szabad-e erre milliókat költeni s tönkretenni egy lehetőséget, amely a főváros minden egyes lakosának hasznát jelentene? A főváros és a Munkaszervező Intézet millióinak rengeteg helyük van, tessék ezekről tanácskozni s hagyják békében a Tabánt, még ha nem is csinálnak vele semmit. Hagyják meg legalább a lehetőségét annak, hogy majd egy másik generáció valósíthassa meg azt, ami

Budapest-fürdőváros megcsinálásához hasznosítási szempontból okvetlen szükséges,

A Tabán és a bürokrácia

Nem is hisszük, hogy itt bárkiben rosszul indult dolgozna. A bürokrácia évtizedekig otthagya ezt a szemétdombot a Gellérthegy alatt, mignem jött valaki, aki ragyogó elképzeléssel megcsinált egy tervet. A bürokrácia nagynehezen elfogadta ezt a tervet s nem veszi észre, hogy azóta husz és néhány év telt el s a husz év előtti igazságok, sajnos, nem mind igazak már. A bürokrácia csak a tervet látja, amelyet minden hatóság elfogadott és jóváhagyott s nem tekint ki az életbe, amely már régen tulrepült azokon. A régi valóságnak már csak muzeális értéke van s az élet ma nem új városrészt követel a Gellérthegy alján, hanem eszközt arra, hogy a város polgárai a természet kincseinek kihasználásával többet tudjanak keresni.

Gömbös és Hóman Bálint

már reggel nyolc órakor lakásokon kezdik meg a napi munkát

Autótaxin járnak a miniszterek, csak Kánya Kálmánnak van saját autója

Idestova félesztendeje, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök megalakította a „fiatalok kormányát”. A fiatalok kormánya — a miniszterelnök szerint — azzal jött, hogy tempót diktáljon és hogy más levegőt teremtsen a minisztériumokban, ahol véget vet a „pipázó politikának” és munkát, munkát, sürgős munkát követel azzal a lendülettel, amilyen lendülettel a miniszterelnök még a háborúban, vezérkari százados korában megszokott.

A „lendület” azzal kezdődött, hogy a miniszterelnök utasítására a többi miniszterek is elrendelték, hogy reggel nyolc órakor kezdődik meg a minisztériumokban a hivatal és végeszakad az urhatnáságnak. Mindenkinek dolgoznia kell. Az egyszerű segédhivatali számgyakornoknak éppen úgy, mint a legmagasabb állásban lévő miniszterialtis tisztviselőnek.

Erdekesnek tartottuk, hogy mi magunk állapítjuk meg, mennyiben ment teljese-

désbe a miniszterelnök kivánsága és parancsa, hogy reggel nyolc órakor kezdődjék a munka.

Abban az időrendi sorrendben írjuk meg ezt a tudósítást, ahogyan az egyes minisztériumokban jártunk.

HÓMAN BÁLINT NYOLC ÓRA 55 PERCKOR ÉRKEZETT...

Félnyolc után néhány perccel köszöntjük rá a jóreggelt az első egyenruhás emberre a kultuszminisztériumban.

— Félkilenc — kilencre járnak be az urak — mondja. — A miniszter ur ökegytelmesége kilenc—féltíz felé jár be. Hol előbb, hol később.

— Gyalog jön?

— Taxin!

Gyanút fog a sok kérdezősködésre, Isten tudja mit sejt bennem és félszemmel rám-sandítva, most ő kérdez:

— Kicsoda az ur és miért kérdi ezeket?

Tiszteletteljesen értesítjük nagyrabecsült vevőinket, hogy

tavaszi francia divatselyem és

angol-francia gyapjúszövet

különlegességeink megérkeztek.

Izlásban most is Párizst követjük.

Minőségeink változatlanul a legkiválóbbak.

Áraink a legmérsékeltebben — felülmúlhatatlanok.

Szücs és Márkus

IV., Petőfi Sándor ucca 18.